

הדר פרק ששי עירובין

סד.

עין משפט נר מצוה

בז א ב מיי פ"ב מהל' עירובין הלכה י' טו"ע א"ח ס' שפ"ב ספקי יא י':
 בז ג טו"ע ע"ש ספקי טו:
 ז ד מיי פ"א מהלכות ביאת מקדש הלכה ג סמג לפרק ט טו"ע י"ד סמג רמב"ם ספקי י' בהג"ה
 יח ה מיי פ"ד מהל' תפלה הלכה ז סמג לפרק ט טו"ע א"ח ס' טו ספי"א ויבדק אלפס נכסות פיקה ה דף כו: ונבא"ש ע"ש סמג טו:

מכא שהצטוו יועיל לכוון כשנים הדמים צבית אחד שא"כ אין כאן ציטול כלל שכמו שמתחילה היתה רשות לכוון ה"נ תהא עתה לכוון והרי הם כצמחיה מרובין במקום נכרים * ועוד דבהדיא אמר (א) דא"כ צבטל לכל אחד מאותן שעירבו למאן דאית ליה לעיל בעין רעה

דמערכי. ביניהן אף על גב דלא מהני: דמרוזין. הווי יודעין שאין עירובו מועיל כלום ואין אנו מוזהרין מחלכותינו למצוי ומה שאנו מטלטלין צבטלו בשביל שרה"י היא: אכרואה לדרכי. וכי הכרזה זו מועיל לדורות הבאין שיארו אותן מטלטלין כאן ולא שמעו

מזבטל ואידך נמי מודה שא"כ פירש צבטל שאינו מצבטל רק לאחד שלם ציטול לאחרים אע"פ שעירבו עם זה שציטול לו וא"ת כיון שעל ידי עירוב שהניחו כל החצירות יחד היה מתיר לכוון הא דפריך רבא א"כ ציטול תורת עירוב מאותו מצוי ומשני דמערכי מעיקרא נמי דווקא ע"י עירוב היה מתיר כדי לעשות תקנה לכוון שהיחד מוזהר כלי צמחיה למצוי כדפרישית ו"ל דרשא סבא שצא להחיר כלים שצבטלו צבית היחד צבטל עירוב החצירות ולא היה יודע שפומותו זו לזו ולפי מה שהיה סבור שלא היו פומותו זו לזו מה שהיה מקשה ציטול תורת עירוב מאותו מצוי ציטול מיידי דקרי ליה עירוב:

אם כן ביטלת תורת עירוב מאותו מצוי דמערכי יאמרו עירוב מועיל במקום נכרי דמכרוזין אכרואה דלרדקי אלא אמר רבא * ליזיל חד מינייהו לקרב ליה ולשאול מיניה דוכתא ולינה ביה מידי דהוה ליה כשכירו ולקטו ואמר רב יהודה אמר שמואל * אפילו שכירו ואפילו לקטו * גותן עירובו ודיו אמר ליה אביי לרב יוסף היו שם חמושה שכירו וה' לקטו מהו אמר ליה אם אמרו שכירו ולקטו להקל * יאמרו שכירו ולקטו להחמיר גופא אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו שכירו ואפ"י לקטו גותן עירובו ודיו אמר רב נחמן כמה מעליא הא שמעתא אמר רב יהודה אמר שמואל (א) שתה רביעית יין אל יורה אמר רב נחמן לא מעליא הא שמעתא דהא אנא כל כמה דלא שתינא רביעתא דחמרא לא שילא דעתאי אמר ליה רבא מאי טעמא אמר מר הכי האמר ר' אבהו בר הנינא מאי דכתבי * ורועה * זונות יאבד הון כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה מאבד הונה של תורה * אמר ליה הדרי בי אמר רבה בר רב הונא * שתוי אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תפלה * שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה היכי דמי שתוי והיכי דמי שיכור כי הא (א) דרבי אבא בר שמוני ורב מגשיא בר ירמיה (ב) מגופתי הווי קא מפטרי מהרדי אמעברא דגהר יופטי אמרו כל חד מינן לימא מילתא דלא שמיע לחבריה * דאמר מרי בר רב הונא לא יפטור אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרו פתח חד ואמר היכי דמי שתוי והיכי דמי לדבר לפני המלך שיכור כל שאינו יכול לדבר לפני המלך פתח אידך ואמר המחזיק בנכסי הגר מה יעשה ויתקיימו בידו יקח בהן ספר תורה אמר רב ששת אפילו בעל

דמערכי. ביניהן אף על גב דלא מהני: דמרוזין. הווי יודעין שאין עירובו מועיל כלום ואין אנו מוזהרין מחלכותינו למצוי ומה שאנו מטלטלין צבטלו בשביל שרה"י היא: אכרואה לדרכי. וכי הכרזה זו מועיל לדורות הבאין שיארו אותן מטלטלין כאן ולא שמעו

תורה אור השלם

1. איש אהב חקמיה ושמש אביו ורעה זונות יאבד הון: משלי כט ג

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה צבטל. ועוד דבהדיא אמר לעיל בפ' שני דלרין נבטל: (ב) ושי" ד"ה חמשה וכו' דמתן כמנ"י. י"ב דף ע"ב ע"ג כמסופות ד"ה ומודין: (ג) וא"כ דנכרי הויא מל וכו' ואם שם וכו' מל צבטלו להקל. י"ב דף ע"ג דף כ"ד ע"ג: (ד) ד"ה מיט' וכו' ונא הסי' ונא חק' מ"ה הסי' ונא חק' מ"ה הסי' כבדה וכו' ממנו הסי' ונא חק' מ"ה הסי': (ה) תוס' ד"ה אי"כ וכו' דהא תשמיעתיה לתור ונא תשמיעתיה לתור ונא:

גליון הש"ס

נב' אפילו שכירו ואפילו לקטו גותן עירובו ודיו. ע"י לקמן דף ע' ע"א מוספי ד"ה יורה מהו ציטול ולקמן דף ע"ג ע"א מוס' ד"ה ומודין: שם אמר ליה הדרי בי. כ"מ דף טו ע"א: שם שיכור אל יתפלל. ע"י נכסות דף ע"א: תוס' ד"ה א"כ וכו' פירושו שהתייבשו וכו' ועוד דבהדיא אמר. לעיל דף כו ע"ג:

מוסף רש"י

שתה רביעית יין אל יורה. כדכתיב (ויקרא י') יין ושכר אל תשת. ומתן ליה ולהבדיל ולהורות, דמשמע לענין אכרואה נמי מ"ה ישתה (נודי לח). שמועה זו נאה. אשנא וזו אינה נאה. אשנא, וסופו במקרא שאין זונות במקרא מלא אלא זה בלבד (משלי כט ג).

רבינו חננאל

אם כן ביטלת תורת עירוב מאותו מצוי, וא"ל ליה דמערכי יאמרו עירוב מועיל במקום גרי, דמכרוזין בשביל שלא רצה להשכיר. וכי אכרואה לרדקי. אלא אמר רבא ניזיל חד מינייהו ויתקרב לההוא גוי ונישול מיניה, ונתיב מידי בביתיה. דהוה ליה שכירו ולקטו, ואמר רב יהודה אמר שמואל אפילו שכירו ואפילו לקטו גותן עירובו ודיו. ואם יש לו חמשה שכירו ולקטו, גותן אחד מתן ודיו, כי לא אמרו שכירו ולקטו להחמיר כמה מעליא אמר רב יהודה אמר שמואל אפילו שכירו ואפילו לקטו גותן עירובו ודיו. אמר רב נחמן רביעתא דחמרא לא ציילא דעתאי. א"ל רבה והא כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה מאבד הונה של תורה, שנאמר ורועה זונות יאבד הון ויאבד הונה של תורה, א"ל הדרי בי. אמר רב הונא שתוי אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה. רבה בר שמיע ורב מגשיא בר ירמיה אמרי, לא נפטור אלא מתוך דבר הלכה, שמתוך כך זוכרו. פתח חד ואמר המחזיק בנכסי גר מה יעשה ויתקיימו בידו, יקח בהן ספר תורה. ואפי

אור"י דאם יש חדרים צבית יכול לצבטל כל הצבית צבטל להוציא מן החדר צבית כמו מצבטל לחצר ואין צריך לשמואל דאמר לקמן (דף טו: א) אין ציטול רשות מחצר לחצר ה"ה מצבית צבית דהא תשמיעתיה לחוד (ב) ומיהו כר"י קי"ל ונראה דאין ראייה מכאן לחלוק על הרואה רש"י דשפיר דמי דחזר צו מצטוולו כשנטול כליו והכניסם לתוך בית חצירו וחזר והחזירם לצביתו שהיא רשות המיוחדת לו נראה כחזר צו מצטוולו וכו' שפסקו דבצר לא ציטול תורת עירוב ור"ת היה מדקדק מהא דאפליגו ר"י ושמואל לענין ציטול רשות מחצר לחצר ולענין ציטול רשות מחצרה דמצבית צבית אסור לכ"ע מדלא חזרו צביתו שהיא התרת תמיר לכוון וכיון דשרית לכוולו יצא לנטול צבטל וועד הציא ראייה מההוא יוקא דלקמן (דף טו: א) דאשתפיך חמימיה שהתיר לומר לנכרי לתימית ליה חמין מגו ציתיה (דרבא) [ג"ל דרבה] אע"ג דלא עירבו מדלא מנאח תקנה בענין אחר ואמאי ליצטלו כולהו רשותיהו לשהוא צביתא דהוא צביתא דמניק דמסתמא כר"י סבירא להו דאמר יש ציטול רשות מחצר לחצר דאמר רבא צבטלו ששמעתא אלא כר"י סבירא לי אלא ודאי אפי' ר"י מודה דאין ציטול רשות מצבית צבית ואומר ר"י דאין משם ראייה דעל כרחק הווי התם חצירות ומצוי כדאמרין התם והא לא עירבנו והא לא שיתפנו והיו יכולין להציא חמין ע"י ציטול דרך חצירות ומצוי צבית שהיה צו קטן ומה שלא עשו כן משום שלא היו צעלים התם:

שתה רביעית יין א"ל יורה. יש ספרים שכתבו בהן אל יתפלל ולא יתכן כלל דא"כ מאי קאמר רב נחמן לא מעליא הא שמעתא דהא אלא [כלן] כמה דלא שתינא רביעתא לא ציילא דעתאי מה ענין צילתא אלא תפלה אלא אל יורה גרסינן צבטל ספרים וכן אמר ר"ח וא"ת ומאי קאמר ר"י לא מעליא הא שמעתא דהא פלוגתא דנאניא היא צביתות צביתא אמרו לו (דף י"ג: א) כדדריש התם ולהבדיל ולהורות ואיין ושכר אל תשת קאי דמוקמינן ליה התם צביתות ועוד קשה דהא ר"י גופיה קאמר לקמן צבטל מתין דרך מיל ושינה כל שהוא מפנין את היין כששתה רביעית ש"מ סבירא להו דאמר יש ציטול רשות מחצר לחצר דאמר רבא צבטלו ששמעתא דרמא צבית מיל כר"י צביתות (דף י"ג: א) (דמנן) התם ר"א אומר אם נתן לתוכו מים כל שהוא פטור ורב נמי פסיק התם הלכה כר"א אצל מ"מ קשיא דלא הווי ליה למימר לא מעליא הא שמעתא כיון דאיכא רבנן דפליגי עליה דר"א התם ואסרי אע"פ שנתן צו מים: שיכור אל יתפלל ואם התפלל תועבה. ולא ילא כיון שאינו יכול לדבר לפני המלך וצריך לחזור ולהתפלל וכן הווי דברכות (דף י"ג: א) שהיה מתפלל ונמצא צוהה כנגדו דמסיק כיון שחטא אע"פ שהתפלל תפלתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל וצ"ע אם יש להשוות ברכות לתפלה לענין צוהה ושיכור וע"כ לאו לכל מילי דמיין דהא שתי אל יתפלל עד שיפגי יינו ואפי' ציין מזוג אל יתפלל ציותר מרביעית אפי' ר"א דכריתות (דף י"ג: א) לא שרי ציותר מרביעית ואפי' לענין הרואה כדאמרין התם ופשיטא דשתי מצינא צבית המזון וכל הצרכות כולן כדאמר צירושלמי דברכות דמפיק ליה מואכלת ושבעת ואפי' מדומדמ ומיהו משום מי גרליס מצינא דא"ל לחזור ולנכר אפי' א"ת דמשינן ברכות לתפלה צוהה מניח ומי גרליס לא חמירי כמו צוהה דהא אמר בסוף פ' מי שמתו (ברכות דף טו: א) לא אסרה תורה אלא כנגד עמוד בלבד הא נפול לארעא שרי ורבנן הווי גזרו צבית וזוה"ל אצל צבטלן לא גזרו צבית רבנן: